

Вагутович І. О., студент,
Беседовська І. В., викладач
вищої кваліфікаційної категорії,
Коростишівський педагогічний фаховий
коледж імені І. Я. Франка Житомирської
обласної ради

УПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

За умов переходу України до сучасного інформаційного суспільства актуальним стає питання творення педагогічних систем на основі запровадження технологій, орієнтованих на плекання людини-творця, що можливе при інтеграції інноваційних методик навчання, насамперед інформаційно-комунікаційних, у традиційну шкільну методикау [5].

Наш час – це епоха постійних змін у технологіях, зокрема в освітніх, тому використання персонального гаджета є стрижнем інформаційних технологій навчання.

Дидактичні проблеми і перспективи використання інформаційних технологій у навчанні досліджувала І.В. Роберт; психологічні основи комп'ютерного навчання визначив Ю.І. Машбіц; систему підготовки вчителя до використання інформаційної технології в навчальному процесі запропонував і обгрунтував М.І. Жалдак.

Інформатизація істотно вплинула на сучасний процес здобуття знань. Нові технології навчання на основі інформаційних і комунікаційних реалій дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння величезних масивів знань, набуття компетентностей.

Американському вченому С. Пейперту належить ідея «комп'ютерних навчальних середовищ», на якій базується більшість сучасних комп'ютерних програм. Ним досліджено можливості комп'ютера як засобу для розвитку розумової діяльності школярів [3, с. 164–165].

За своїми функціональними можливостями в умовах пандемії комп'ютер докорінно змінив процес навчання та став практично ідеальним його засобом, адже забезпечує доступ до мобільних додатків, онлайн-занять та віртуальної реальності, які є частиною повсякденного життя.

Проаналізуємо можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальній діяльності.

– Використання комп'ютера та телекомунікаційних засобів значно розширюють можливості подання навчальної інформації – моделювання і прогнозування дозволяє відтворювати реальну діяльність;

– підвищується індивідуалізація навчання – можливість на тому чи іншому рівні довести вирішення поставленого завдання до кінця, варіативність рішень, надання можливості учням виявити оригінальність, поставивши цікаве завдання, задавати різні запитання і пропонувати будь-які рішення;

– активно залучати здобувачів освіти в процес навчання, суттєво змінюючи способи управління діяльністю, наприклад, ігрова ситуація або історична епоха, учасником якої стає учень;

– сприяють формуванню в учнів умінь рефлексії своєї діяльності – дозволяє наочно побачити результат своїх дій [2, с. 199–200].

Використання інформаційно-комунікаційних технологій надає широкі можливості для суттєвого підвищення якості освітнього процесу, підвищує як рівень засвоєння знань, так і інтерес до навчання в цілому.

Заняття із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій набувають іншого характеру та стилю, потребують нових методичних підходів. Звернемо увагу на передумови, які повинні сприяти вчителю ефективно використовувати такі технології особливо в умовах змішаного та дистанційного навчання?

1. Необхідна матеріальна база, тобто наявність комп'ютерів, обладнання, програм.

2. Інформаційна культура вчителя. Тут важливого значення набуває інформаційна компетентність.

3. Інформаційна культура учня. Від того, наскільки досконало учень володіє гаджетами на рівні користувача, залежить, чи досягне праця вчителя успіху.

4. Наявність значного педагогічного досвіду. Упроваджувати ІКТ може лише той вчитель, який користується всім арсеналом традиційних методик. Такий урок вимагає від викладача додаткових психологічних та методичних зусиль.

Можна помітити в цілому таку тенденцію – молоді вчителі, що добре знають комп'ютер, хочуть, але не завжди вміють ефективно використовувати ІКТ під час викладання предметів; досвідчені вчителі старшого покоління, що мають за плечима досвід та багатий арсенал засобів навчання і могли б ефективно використати, але навпаки, переважною більшістю, через незнання комп'ютера не провадять його [1, с. 33–34].

Розширення впливу інформаційно-комунікаційних технологій на систему навчання – це постійний і безперервний процес. Адже сьогодні зростає рівень інформатизованості суспільства, збільшується і кількість програмних продуктів, що мають практичну спрямованість на навчання. Існує стійка тенденція постійного зростання кількісного обсягу і технічної якості комп'ютерних програм.

У процесі навчання важлива не інформаційна технологія сама собою, а те, наскільки її використання реалізує досягнення освітніх цілей. Власне кажучи, нині освіта стоїть перед важливим завданням: навчитися правильно, оптимально і нешкідливо застосовувати ІКТ.

Використання гаджета у навчанні дає можливість вирішувати такі актуальні питання: використовувати на уроці здобутки новітніх інформаційних технологій; удосконалювати навички самостійної роботи учнів в інформаційних базах даних, мережі Інтернет; інтенсифікувати процес навчання; зробити його цікавішим і змістовнішим; забезпечити особистісно орієнтований та диференційований підхід у навчанні; реалізувати інтерактивний підхід; підвищити пізнавальну активність учнів за рахунок різноманітної відео- та аудіоінформації; здійснювати контроль завдяки тестуванню і системи запитань для самоконтролю [4, с. 26–30].

Використання засобів інформаційних та комунікаційних технологій в процесі навчання є досить актуальним для розвитку особистості учня та формування в них наступних компетенцій: умінь порівнювати переваги та недоліки різних джерел інформації, обирати відповідні технології її пошуку, створювати і використовувати адекватні моделі і процедури вивчення і обробки інформації і т. д.

Одна з важливих особливостей і переваг інформаційно-комунікативних технологій порівняно з іншими навчальними засобами полягає саме в тому, що мультимедійні програми здебільшого розраховані на самостійне активне сприймання та засвоєння учнями знань, умінь і навичок. Уже сама побудова, дидактичне спрямування та розв'язання навчальної проблеми передбачають активну розумову діяльність учнів. Вони можуть обирати оптимальний темп роботи з мультимедійною програмою відповідно до індивідуальних розумових, психолого-фізіологічних можливостей та інтересів; перевіряти правильність відповідей, використовувати у процесі сприймання та засвоєння знань необхідну зорово-слухову та текстову інформацію.

Інформаційно-комунікативні технології навчання досить перспективні для підвищення творчої активності. Учень відходить від позиції об'єкта навчання, отримувача готової навчальної інформації, стає активним

суб'єктом навчання, він може самостійно здобувати необхідну інформацію і навіть вміти винайти, сконструювати необхідні для цього способи дій.

Водночас при всіх позитивних аспектах потрібно відзначити, що нині методика використання інформаційно-комунікативних технологій постійно перебуває у стадії розроблення. Існує реальна загроза перетворення викладання на формальне механічне відтворення фактів з використанням ефектного відеоряду. Часто величезний вибір ілюстративного матеріалу в Інтернеті у ході підготовки до уроку призводить до необґрунтованого збільшення його кількості на шкоду іншим формам роботи. Подібні уроки перетворюються в монолог учителя, втрачається зворотний зв'язок з учнями.

При підготовці до уроку з використанням ІКТ вчитель не повинен забувати, що це урок, а значить складає план уроку, виходячи з його цілей, при відборі навчального матеріалу він повинен дотримуватися основні дидактичні принципи: систематичності та послідовності, доступності, диференційованого підходу, науковості та ін. При цьому комп'ютер не замінює вчителя, а тільки доповнює його.

Ми можемо довго дискутувати з приводу ефективності інформаційно-комунікативних технологій на уроках, але не використовувати їх не маємо права, бо вони стрімко ввійшли в усі сфери нашого життя. Вони спрощують спілкування і співробітництво, стають визначальними в економіці і на виробництві, займають центральне місце у процесі інтелектуалізації суспільства, розвитку його системи освіти і культури.

Список використаної літератури

1. Іщенко О. А. Передумови й проблеми застосування нових інформаційних технологій при викладанні суспільно-гуманітарних дисциплін. Коледжанин. 2002. № 3. С. 33–34.
2. Методика навчання історії в школі / О. І. Пометун, Г. О. Фрейман. Київ : Генеза, 2006. 200 с.
3. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ : А.С.К., 2002. С. 164–165.
4. Фоменко А., Пометун О. Сучасні комп'ютерні навчальні програми з історії та підходи до їх використання на уроках. Історія в школах України. 2002. № 3. С. 26–30.
5. Полухтович Т. Роль ІКТ У формуванні професійної компетентності учасників освітнього процесу. Нові технології навчання: зб. наук. праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Київ, 2020. Вип. 94. С. 265–269.